

slabo. Da bi vsaj škropilnice bile bolj po ceni, skropljenje je vendar koristno in potrebno. Bregovski.

Iz Negove. (Priimena.) »Imena učencev je pisati tako, kakor želé njih stariši«. Ta določka paradira tudi vže v šolskih zapisnikih Negovskih. Prav dobro sredstvo pa je za Negovsko šolsko voditeljstvo! Iz priimen šolske mladine plodili se bodo tako lahko Negovski nemškutarji. Žal, da so priimena v rojstnih knjigah pokvarili nekdanji pisatelji matičnih spisov. Dolžnost je torej, da zdanji pisatelji župnijski taista priimena »pravilno« pišejo. Vsako priime ima — mora imeti svoje lice, to je v vsakem jeziku — svojo obliko. Nikakor torej ne pritrdimo temu ukazu odzgor; ker iz njega bi se hujše berolinilo. Tako je na pr. šolsko voditeljstvo Negovsko vže začelo priimena kvariti na pr. Markovich, Klementschitsch, Wresnig itd. To je nepravilno, to je nemškutarsko! Saj se oča teh šolarjev tudi tako podpisujejo, odgovorilo mi bode Negovsko šolsko voditeljstvo. Dá, ker so ga tako tudi poprejšnji nekateri šolmaštri učili. Torej pozor! — Imena in priimena naj se pišejo prvič: v krstnih knjigah pravilno. Izpisi iz krstnih knjig naj bodo pravilno pisani in nobeno voditeljstvo, izlasti šolsko naj se ne usoja s priimeni berolinita.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nadvojda Franc Ferdinand se vrne te dni s svojega potovanja okoli zemlje na Dunaj ter ostane odslej na domači zemlji. Nadvojvoda stopi, kakor se misli, na mesto pok. cesarjeviča Rudolfa ter bode tako cesarjevič, prestola naslednik. — V državnem zboru se vrši posvetovanje o izjemnem stanju v Pragi, zoper to govorijo samo mladočeški poslanci, za-nj pa ne govori nihče in vendar je skorej gotovo, da se potrdi od večine drž. poslancev. Velika pa ta večina, mislimo, da ne bode; tudi izmed slov. poslancev se ne ogreva nihče za-nj. — O volilni spremembi, katero predlaga vlada, gredó si misli drž. poslancev jako na vskrižje in iz nje, vsaj v tej podobi, kakor jo predlaga vlada, ne bode brž nič, da-si je spremembe v resnici treba, samo da v drugem oziru.

Štajarsko. V nedeljo je bilo v Gradcu pod milim nebom veliko zborovanje delavcev iz Gradca in okolice; razpravljalo se je na njem o splošnji volilni pravici in se ve, da so vsprejeli resolucijo, ki tako zahteva. Zastopnik vlade je bil naš rojak, Miha Papež. Neredov ni bilo. — Trgovci iz vseh avstrijskih dežel naredijo si trgovsko zadrugo in gredó za-njo posebno stajarski trgovci v ogenj. Ali jim prinese zadruga v resnici tisto srečo, katero si obetajo? Nam se ne zdi, da je to že tako gotovo, kajti razmere so v raznih deželah razne in se ne dajo spraviti kar tako v en koš, v eno zadrugo.

Koroško. Na Koroškem je navada, da se zberó od časa do časa župani iz kakega okraja ter se posvetujejo o potrebah tega okraja. Ali pri teh shodih je navada, da govoré le nekateri, drugi pa jim prikimavajo, če tudi niso z njimi enacih mislij. Če se vršijo shodi tako, tedaj pa bolje, da jih ni. — Kat. pol. društvo »Straža« napravi dne 29. oktobra javen shod v Štriholcah v Važenberski občini. Delovanje tega društva zasluži priznanje vseh Slovencev.

Kranjsko. Za Notranjsko bode treba nove volitve dež. poslanca; »narodno-napredna stranka« ponuja volilcem Jurija Krajgharja, volilci pa še ne marajo veliko za-nj, mogoče pa je, da ga vsprejme volilni shod v

Cirknici, če do tega pride. — V Ljubljani so imeli delavci v nemški kazini zadnjo nedeljo neko zborovanje in se je na njem reklo, da je delavcem narodnost — deveta briga. V prvi vrsti stoji pač kruh, toda ali si ga slov. delavci ne jemljejo sami, ako si ne skrbijo, da ostane slov. kruh slov. delavcem?

Primorsko. Občni zbor »Sloge« v Gorici je vsprejel prav umestne resolucije, v katerih brani slov. okoličane nasproti laškim kričačem in pa — c. kr. okr. glavarstva v Gorici. — V okolici Trsta je bilo eno mesto dež. poslanca se prazno in voljen je sedaj slov. mož, Ivan Vatovec.

Istersko. Dnes se vrši v Dekanih volilni shod ter se ga vdeležita poslanca dr. Laginja in Špinčič.

Hrvaško. V Voloskem pri Opatiji so bile obč. volitve in so si Nemci (?) in Lahi veliko prizadeli, da dobijo obč. zastop v roke, češ, da je tega zavoljo Opatije, kamor prihaja največ Nemcev treba. Za tokrat pa še niso imeli povsem sreče, ampak hrv. volilci so volili — hrvaške može, ne maraje za privandravce. Tako je prav!

Ogersko. Govori se, da ima vlada privoljenje cesarja za to, da predloži drž. zboru načrt postave za »civilni zakon«, že v rokah. Mogoče, toda ni verjetno in če je resnica, bode vladi še velika težava, da spravi načrtu večino v hiši magnatov v kupe. — Drž. zbor je pretrgal svoje posvetovanje ter ga je odložil do konca tega meseca. Zakaj je bilo tega treba, se sicer ne zna, ali najbrž gredo poslanci rajši na trgatve in tudi ministrom je treba odpočitka, kajti zadnje dni so bile v zboru hude praske, ne na čast državi.

Vunanje države.

Rim. Mesec oktober je posvečen Krajnici sv. roženvenca in sv. oče Leon XIII. so vsled tega izdali zopet prelepo okrožnico, v kateri priporočajo vernim katolikom to prelepo pobožnost ter razkazujejo v njej lepoto in dobroto sv. roženvenca. S to pobožnostjo imajo pa sv. oče še tudi posebne namene gledé na spačeno sedanje življenje.

Italija. Sodba čez uradnike pri rimski banki je bila taka, da je minister za pravosodje vzel slovo, češ, da ne mara biti v družbi tacihi ljudij, katerim take goljufije niso več — goljufije. Tudi mi smo z njim ene misli. Angleško brodovje je priplulo v laške luke in to ne brez pomena. Najbrž hočejo s tem dokazati, da niso za Francijo in Rusijo, če že mora biti zveza, naj pa bode s tripelaljanco!

Francija. Te dni je v tej republici vse po konci. vsi so polni veselja in ljubezni za Rusijo. Ruski častniki se slavijo v Toulonu in v Parizu, da jih postaja brž samih strah, kaj bode iz tega. No kaj bode? Zveza francoske republike in ruskega cara — ta ne gre prav v kupe in brž ko ne se taka zveza tudi ne naredi, naj si jo francoski može želijo še enkrat bolj, kakor si želijo že doslej. — Maršal Mac-Mahon, svoje dni predsednik republike, je umrl, ne mara da mu napravijo še pogreb na državne stroške!

Anglija. Kaj dela stari minister, lord Gladstone? Zoper njega se piše in govori na raznih shodih veliko in vsa jeza na-nj prihaja iz tega, ker je hotel dati nekaj prav ubogemu, skozi 300 let zatiranemu irskemu ljudstvu. Mogoče je sedaj, da Gladstone pade in ubogo irsko ljudstvo je ob svoje upanje na boljše čase. To bi bilo žalostno, ali je čisto lahko mogoče.

Nemčija. Knez Bismarck ni bil tako hudo bolan, kakor se je mislilo. Njegov jezik je še vedno gibčen in ne da mirú nasledniku v službi drž. kancelarju — generalu Capriviju. Zoper tega pa se vzdiguje sedaj še vprašanje, zakaj še ni trgovinske zveze z Rusijo. Odgovor

na to vprašanje sicer ni težak, saj ruska vlada noče take zveze, če se ji ne dovoli, da dobi enake koristi iz nje, kakor n. pr. naša država. No pri nas še nič ne čutimo teh koristij!

Rusija. Ruski car se biva vedno v Kodanju, pri stariših svoje soproge. Vidi se mu, da se čuti srčnišega, kakor doma. In to lahko, saj domá ne zna, kje da ne preži sovražnik. Carevič bode neki najmlajši sin carov, ker je na vse strani bolji, kakor starejša njegova brata. Koliko je na tej govorici resnice, ne moremo znati.

Rumunija. V Bukreštu se je rodil kraljeviču Ferdinandu sin in je dobil ime strijca, kralja Karola. Kralj je pruski princ in nima lastnih otrok. Veselje je neki v vsej državi veliko.

Bolgarija. Nekateri listi vejo veliko o spletkah, katere se vršijo zoper ministra Stambulova in knez sam je neki v zvezi z njimi. Nam pa se to ne dozdeva prav verjetno, kajti če knez ne mara več ministra, odpravi ga pač lahko brez taci spletek.

Srbija. Ako je polovica resnice na tem, kar se piše o razmerah med srbsko in našo državo, tedaj ne more ostati dolgo brez vojske. Mladi kralj bi po teh govoricah le hrepenel po taki vojski, ali čemu je bil potlej kralj, se le, ni dolgo tega, v Opatiji, torej na naši zemlji? Govorice bo torej najbrž dim brez ognja.

Turčija. Ker je kolera še vedno po nekaterih mestih, zato je »bliskov vlak« t. j. tak, ki gre po bliskovo iz Pariza skozi Dunaj v Carigrad, prenehal voziti. — Dolga iz zadnje vojske še suktan Rusiji ne more plačati, ali zdi se, da se mu tudi nič kaj ne mudi s plačilom.

Afrika. Nadškof v Kartagini, ki je pod francosko vlado, postane neki kardinal rimske cerkve, To velja nekaterim za znamenje, da francoska republika ni brezverna. Kdo se smeje!

Amerika. V New-Yorku izhaja nov slov. list, »Glas naroda« in če ga sodimo po prvi številki, bode list vreden podpore tudi iz naših dežel. — Delavcem se tudi v novem svetu ne godi predobro, ker se jim plačilo znižuje ali pa jih kar odpustijo, če ni dela.

Za poduk in kratek čas.

Ženska vzgojevališča.

(Slov. gospodinjam posvečuje Jož. Fajdiga.)

Blage gospodinje slovenske, z Vami eno besedo! Ne bodite mi hude, ako prestopim prag Vašega svetišča — kuhinje in se malo pomudim okoli zadev, kakoršne prav za prav niso za nas moške. Pravico bi toraj imele, vzeti v roke kuhalnico, ali ogórek z ognjišča ter mi pokazati, kje je zidar »luknjo« pustil — toda, drage prijateljice, mile polovice človeškega življenja, nekoliko potrpite, morda Vam bode v korist, ako me slušate. Tudi mi možakarji znamo včasih o ženskih zadevah pravo pogoditi in kako bi nam smele to braniti? Se-li ne pripeti v naših čudnih časih, da se ženske istotako »zanimajo« za stvari, ki so po božji naredbi podrejene edino le možu in pogledjte tje v Ameriko! Tam so ravnotako ljudje, z istimi človeškimi prednostmi in slabostmi, kakor pri nas in pomislite, koliko koristnih naprav ustvari ondi možki duh za ženski delokrog, da toliko, da ondi ženski vže skoro več delati ne bode treba, ker jej naredé vse vže stroji in rade ali nerade priznavajo Američanke, da za izumljenje ustvarjen je le mož na svetu!

Toda k stvari.

Ne bodem Vam pripovedoval o električnih loncih, ne o strojih, da kruh péčejo, krompir lupijo in zelje

režejo — na mislih pa mi je nekaj družega, za naše življenje za prvo mnogo koristnejše in to misel hočem izjaviti ter Vam jo položiti na Vaša mehka srca, da jo do dobrega prevdarite in ako Vam ugaja, tudi spravite v življenje.

Ta misel je: — »gospodinjska odgojevališča« pri nas po deželi!

Mnogokatera od Vas je morebiti vže tudi sama pri sebi gojila in z ozirom na ogromne nedostatke v našem gospodinjstvu, nedostatke, ki niso v čast ženstvu a v veliko kvar in škodo cele hiše, da cele občine in rodu, tudi želela taka odgojevališča?

Toda pričnimo o temelju prepótrebne te naprave in baš sedaj je doba, da zamoremo resno o tej ideji premisljevati: — jesen!

Poslednji poljski pridelki spravljajo se domu v varna zavetja shramb in po pravici vesel zamore biti poljedelec letos svojega vrta, svojega polja, kajti trud njegov povrnila mu je mati narava baš letos v toliki meri, kakor v malokaterem letu poprej. Brez skrbi toraj gleda bodočnosti v lice.

A tedaj nastopi vprašanje, v kateri meri se bode zamogel veseliti darov božjih, kako bode užival kot človek plemeniti sad zemlje, kateri sad čislati, kakor zasluži, razume le oni, ki ne misli o mogočnem stvarjenji božjem samo površno.

Žalostne izkušnje učijo, da baš oni del zemskega prebivalstva, ki je v neposredni dotiki s sadovi zemlje, kmetski stan, najmanje ve ceniti veliko vrednost teh sadov in da celo oni del tega stanú, skozi čegar roke edino gredó pot v želodec sadovi zemlje, to je ženstvo, največ greši zoper dobroto priroda.

Gotovo vsakdo, komur pridejo te vrstice v roke, imel je vže priliko opazovati, kako najogromnejši del naših, vzlasti mladih gospodinj dela z blagimi pridelki našega polja in vrta — da, kako vsled nevednosti svoje skrunijo božje darove, ne da bi jih, ako bi to znale, in kar je v današnjih dneh vže mogoče, ceniti in čislati, kakor se spodobi.

Želodec je najimenitnejši del telesa. Ako se njemu prikupiš, povrnil ti bo stotero trud, ki si ga imel zanj, toda gorje ti, ako ga užališ! Maščeval se bode grozovito nad teboj in tvojimi — nasledki, ki zadenejo vsled tega maščevanja tebe in tvojo družino, so nepreračunljivi. Ali se mi bode verjelo, da največ boleznij nastane iz pokvarjenega želodca? Mnogokrat mislimo, da je bilo krivo temu ali onemu bólu, ki je zavratno nastopilo, prehlajenje ali kaj drugega — narobe! Nasledki so bili pokvarjenega želodca in nezdravih, vsled slabih popačenih jedij nastalih bolezenskih kalij, ki so vže dolgo počivali v krvi in pri prvi priliki udarili na dan!

Kako pa se ujema tako početje naših gospodinj z njihovo družbinsko srečo?

Mislimo si mlado kmetsko dekle, ki je dozorelo za zakon. Mladenič, komur je izročil gospodarstvo in skrbi stari oča, izvolil si jo je, da ga spremlja na poti življenja ter mu sladi življenja dni, da mu ustvari srečo pod domačo streho. Joj, kako imeniten posel, kako visoko nalogo je prevzela v tem, da mu je podala roko v prisego, da hoče biti družina njegova, da ga hoče osrečiti v vsakem obziru!

Da, v vsakem! Toda kako bitko se je včasih prevaral mladi mož, prepričajo ga vže najposlednji trenotki.

Vže drugi dan, ko je stopila »nova gospodinja« pred novo ognjišče, pokazala se je vsa grozna nezmožnost njena za ta imenitni posel, pokazalo se je, da ni bila vredna časti, da se zove za gospodinjo ter da bi bilo bolje, da bi ostala, od koder je prišla.

(Konec prih.)